

آبله مرغان و زونا:

بیماری آبله مرغان توسط ویروس واریسیلازوستر که از خانواده هرپس ویروس هست ایجاد می شود.

ویروس در سلولهای گره عصبی که معمولا اعصاب حسی هستند تثبیت می شود و خود به آبله مرغان مبتلا می شود. این ویروس بعد از ایجاد آبله مرغان در همه‌ی افراد به صورت نهفته در مسیر رشته های حسی که از نخاع خارج می شوند جایگزین می شود. در سالهای بعد به هر دلیلی که ایمنی بدن تضعیف شد یا دچار اختلال شود ویروسهای نهفته در گره های عصبی فعال شده و بیماری زونا را ایجاد خواهد کرد.

عوامل فعال کننده زونا:

افزایش سن، تجویز داروهای سرکوب کننده ایمنی و کورتیکو استروئیدها، خستگی، اختلالات روانی، رادیوتراپی، پیوند مغز استخوان، پیوند کلیه و بیماران مبتلا به ایذر شانس ابتلا به زونا ۱۰ تا ۱۵ بار افزایش می یابد.

آبله مرغان:

عفونتی است که توسط ویروس به نام واریسیلازوستر ایجاد می شود و این عفونت (آبله مرغان) بسیار مسری است و در اغلب موارد ایمنی برای تمام عمر ایجاد می کند.

روش انتقال:

۱- از طریق ترشحات حلق و بینی ۲ روز قبل از بروز ضایعات تا ۵ روز بعد از ضایعات (از ۲ روز قبل از بروز

بثورات تا زمان دلمه بستن بثورات) بسیار مسری است دوره‌ی نهفتگی بین ۱۴-۱۷ روز است (حدود دو هفته).

۲- انتقال از طریق قطره های کوچک معلق در هوا یا تماس با مایع درون و زیکول و یا تاول ها ایجاد می شود.

علائم بالینی:

کودکان در مرحله پیش درآمد بی حوصلگی، تب با شدت کم، سردرد و بی حالی دارند.

بعد از یک تا دو روز بیحالی اغلب تب کاهش یافته و یا از بین می رود و سپس ضایعات قرمز مخمل مانند که از تنه آغاز شده و به صورت و اندام ها انتشار می یابند گسترش یافته و سریعا ضخیم می شود و در کوتاه مدت حاوی چرک شده و پس از ۲ تا ۴ روز کبره خشک تشکیل خواهد شد و اگر دچار عفونت ثانویه نشود به تدریج بافت صورتی که نشانه بهبودی است، ایجاد خواهد شد. محل ضایعات شدیدا خارش دار می باشد.

سایر علائم: خارش، سوزش، درد و مور مور شدن می باشد.

عوارض آبله مرغان:

عفونت پوست: شایعترین عارضه آبله مرغان اضافه شدن عفونت ثانویه باکتریال بر روی ضایعات پوستی است. علت این عفونت خراشیدگی آنها به دنبال خاراندن می باشد. همچنین برخی اوقات جای تاول در صورتی که تاول عفونی شود باقی می ماند.

عفونت ریه: وخیم ترین عارضه آبله مرغان است و اغلب بالغین را گرفتار می کند. معمولا ۵-۲ روز بعد از شروع بیماری با علائم تنگی نفس، سرفه و تند شدن تنفس و تب ظاهر می شود و ممکن است باعث نارسایی تنفسی شود.

سایر عوارض آبله مرغان: عبارتند از عفونت مغزیا پردهای مغزی به وسیله ویروس واریسیلازوستر، التهاب قلب، قرنیه، مفاصل، کبد و لوزالمعده.

عارضه عصبی: عدم تعادل (آتاکسی) ناشی از التهاب مخچه است.

آبله مرغان در حاملگی: اگر مادر قبل از ۵ ماهگی دچار آبله مرغان شود حدود ۲٪ منجر به آسیب جنین خواهد شد که می تواند اختلال عضو، اختلال سیستم عصب مرکزی و نقص جسمی و حتی مرگ شود.

پیشگیری:

استفاده از واکسن در بچه سالم می تواند از بروز بیماری جلوگیری کند. استفاده از واکسنی به نام زوستر ایمونوگلوبین در مادر حامله که بیماری در حال پیشرفت است از پیشرفت بیماری جلوگیری می کند.

استفاده از داروی آسیکلوویر برای مادر قبل از زایمان و برای نوزاد بعد از تولد روشی است برای کاهش بیماری در ضمن از سقط جنین نیز جلوگیری می کند.

لازم به ذکر است ابتلا بچه به آبله مرغان در بچگی راحت و سریع قابل درمان است و روشی است برای جلوگیری از ابتلا به آن در بزرگسالی که درمان مشکل تری را به همراه خواهد داشت.

درمان و مراقبت های پرستاری:

طول دوره درمان ۷-۵ روز بسته به وضعیت بیماری می تواند تا ۱۰ روز ادامه یابد و در کسانی که دچار ضعف ایمنی هستند توصیه می شود دارو را طولانی مدت ادامه بدهند و در همان ابتدای بیماری سریعا درمان شروع شود. درمان دارویی ضد ویروس: شامل آسیکلوویر تزریقی به مدت ۷ روز هر ۸ ساعت.

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

زونا و آبله مرغان

ویژه آموزش به بیمار

تهیه کننده:

محبوبه قیاس نژادیان - کارشناس پرستاری

تایید کننده :

دکتر فریده جوکار

(متخصص پوست، مو، زیبایی)

منابع:

پرستاری داخلی جراحی برونر سوارث ۲۰۱۸

تابستان ۱۴۰۰

EDU-PT-120/B

چگونگی درمان خانگی آبله مرغان:

-لباس های نازک و نخی به تن کنید و از لباس های زبر و گرم دوری کنید.

- داروها را به موقع مصرف کنید.

- خود را نخارانید زیرا خارش باعث زخم شدن پوست و کاهش سرعت بهبودی و افزایش خطر بروز عفونت ها می شود.

- ناخن ها را کوتاه کنید. حمام روزانه با آب ولرم.

رژیم غذایی:

اگر علائم آبله مرغان در دهان ظاهر شده از یک رژیم غذایی نرم استفاده کنید.

حمام جو دو سر کلوئیدی یا پودری یک مرهم قدیمی برای آرام کردن خارش آبله مرغان بوده و می تواند در زونا نیز مفید باشد.

موارد استفاده از آسیکلوویر وریدی عبارتند از:

۱- کودکان و بالغین سالم که به عوارض آبله مرغان دچار شده اند.

۲- کودکان دچار نقص ایمنی مانند آنهایی که تحت درمان طولانی مدت، با کورتیکواستروئیدها قرار دارند. در حال حاضر به عفونت اولیه با واریسلا مبتلا شده اند.

۳- استفاده از پانسمان مرطوب و خنک و لوسین ها مانند کالامین درد و خارش را تسکین می دهد. قبل از استفاده از لوسیون ها ان ها را به خوبی تکان دهید، و در جهت مسیر رشد مو آن را بمالید. پوست را از نظر مشکل مورد بررسی قرار دهید

۴- آنتی هیستامین ها برای کاهش درد و خارش و داروهای دیگر مانند کورتیکواستروئیدها برای کاهش التهاب ممکن است تجویز شود.

۵- اگر تب وجود دارد از استامینوفن استفاده شود به هیچ عنوان از آسپرین استفاده نکنید. زیرا اسپرین ممکن است در بروز عوارض مغزی در کودکانی که دچار عفونت ویروس هستند نقش داشته باشد.

۶- جدا کردن (ایزوله) بیمار در زمان بروز علائم تا چند روز پس از شروع درمان

۷- هنگام وارد شدن در اتاق بیمار از ماسک و دستکش استفاده کنید.

۸- چک اوره و کراتین خون در زمان مصرف داروی آسیکلوویر به منظور جلوگیری از عوارض کلیوی همچنین مصرف زیاد مایعات و استفاده از مقدار زیاد سرم.

۹- برای تسریع در بهبود ضایعات تاولی و چرکی استفاده از محلول پرمنگنات پتاسیم در چند نوبت روزانه توصیه می شود.